

MAA-AINESOTON LUPAMÄÄRÄYSTEN PERUSTELUT

Luvan myöntämisen edellytykset

Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainestenainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 5a §:n mukaan luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos ainesten ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain (86/2000) 45a §:n 1 momentissa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on esitettävä erillinen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Maa-aineslain 10 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi.

Yleiset perustelut lupapäätökselle

Kaavoitus ja maankäytön suunnittelu

MAL 3 § 2 mom.

Maa-ainesten ottaminen ei vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa.

MAL 3 § 1 mom.

Hakemuksen mukaisesta maa-ainesten ottamisesta kysymyksessä olevalta alueelta ei voida katsoa aiheutuvan maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista taikka huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Siten haetulle otta-

miselle ei ole maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua estettä.

MAL 3 § 1 mom. 4 kohta

Esim. Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue sijaitsee _____n xx-luokan pohjavesialueella nro: _____. Lupamääräyksissä on annettu tarkempia ohjeita pohjaveden suojelemiseen, pohjaveden puhtauden ja pinnankorkeuden valvonnan osalta. Ottamissuunnitelman ja annettujen lupamääräysten mukaan toteutettuna maa-ainesten ottaminen ei aiheuta MAL 3 §:n 1 mom. 4 kohdan mukaisia seurauksia.

MAL 3 § 4 mom.

Esim. Lähimmät asuinrakennukset (xx kpl) sijaitsevat ottoalueen rajasta ... Maa-ainesten ottotoiminnalle on annettu erityisiä määräyksiä, kuten maa-aineksen käsittelylle, kuljetukselle sekä muulle ottamiseen liittyvään toimintaan annetut aikarajoitukset sekä muita määräyksiä, kuten ottotoiminnasta aiheutuvan pölyämisen estämiseksi annetut määräykset. Kun otetaan huomioon ottamissuunnitelma ja annetut lupamääräykset, ympäristölautakunta toteaa, että maa-ainesten ottotoiminta voidaan järjestää paikalla siten, että siitä ei aiheudu maa-aineslain 3 §:n 4 momentissa mainittua vaaraa asutukselle tai ympäristölle tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Ottamissuunnitelman ja annettujen lupamääräysten mukaan toteutettuna maa-ainesten otto täyttää maa-aineslain 6 ja 3 §:ssä mainitun luvan myöntämisen edellytykset.

Vastaus lausuntoihin ja muistutuksiin

Uudenmaan ELY-keskus, Uudenmaan liitto, kaavoitus, rakennusvalvonta, ym. lausunnonantajat eriteltyinä.

Muistutukset eriteltyinä.

Lupamääräysten perustelut

Lupaviranomaisen käsityksen mukaan maa-ainesasetuksen 11 §:n mukaiset lupamääräykset ovat tarpeen, jotta maa-aineksen otto täyttää maa-aineslain 6 ja 3 §:ssä mainitun luvan myöntämisen edellytykset.

Maa-ainesten ottamisluvan voimassaoloaika ja laajuus

1. Luvan hakija esittää lupahakemuksessa ottamisajaksi _____ (___) vuotta ja kokonaisottomäärän ollessa enintään _____ m³ ktr (kiintokuutiometreinä). Lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi (MAL 10 § 1 mom). Erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pidemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle (MAL 10 § 2 mom).

Valvonta

2. Valvontaa koskevat lupamääräykset on annettu valvonnan järjestämiseksi ja viranomaisten toimintaa koskevan tiedonsaannin turvaamiseksi. Tarkastuksien avulla valvontaviranomainen voi seurata maa-ainesten ottotoiminnan lainmukaisuutta ja luvassa annettujen määräysten noudattamista.

3. Määräys ottamis- ja kaivualueiden rajojen sekä korkeuskiintopisteiden merkitsemisestä maastoon on tarpeen valvonnan helpottamiseksi.

4. Aloitustarkastuksessa tarkistetaan onko lupamääräysten edellyttämät, ennen ottotoiminnan aloittamista vaadittavat toimenpiteet tehty.

5. Maa-aineslain 16 §:n nojalla valvontaviranomainen voi muuttaa lupamääräyksiä tai peruuttaa luvan.

Varotoimenpiteet maa-ainesten ottoalueella

6. Ottoalueen merkitseminen maastoon, jyrkänteistä ja vastaavista paikoista varoittaminen riittävästi sekä vaatimus soranoton suorittamisesta tasoittain välttämällä liian jyrkkiä luiskauksia on tarpeen vahinkojen ja onnettomuuksien estämiseksi.

7. Asiattoman moottoriajoneuvoliikenteen estäminen alueella on tarpeen vahinkojen estämiseksi.

Pohjaveteen liittyvät varotoimet

8. Suunniteltu maa-ainesten ottamisalue sijaitsee _____n (no _____) X-luokan pohjavesialueella. Pohjaveteen liittyvät varotoimenpiteet ovat tarpeen pohjaveden suojelemiseksi.

9. Määräykset pintamaan käsittelystä ovat perusteltuja, koska maan pintakerroksella on keskeinen merkitys pohjaveden laadun turvaamisessa. Laatumuutokset ovat suurimmat maan pinnan ylimässä osassa eli maannoskerroksessa, joka sitoo ilmakehästä kulkeutuvia haitallisia aineita. Luonnontilaisen pintakerroksen ja kasvillisuuden poistaminen lisäävät pohjaveden likaantumisriskiä, ainepitoisuuksia ja pohjaveden pinnan korkeuden vaihteluita sekä aiheuttavat maaperän eroosiota.

10. Määräys muualta tuotavista maa-aineksista on annettu niiden sisältämien mahdollisesti pohjavettä vaarantavien aineiden ja valvonnan vuoksi.

11. Puita ei saa kaataa eikä pintamaita kuoria ennen aloitustarkastus on tehty. Aloitustarkastuksessa valvontaviranomainen tarkastaa, että lupamääräysten mukainen vakuus ja tarkastusmaksu sekä näissä lupamääräyksissä ennen toiminnan aloittamista edellytetyt toimenpiteet on suoritettu.

12. Määräys pintamaiden kuorimisesta lumettomana aikana ja määräys pintamaiden kuorimiseen liittyvästä ilmoitusmenettelystä on annettu valvonnan vuoksi.

13. Määräys luiskakaltevuutta heikentävistä tekijöistä on annettu turvallisuussyistä.

14. Määräys hiekkakerroksen siirtämisestä ottoalueen vettä erityisen hyvin läpäiseviin kohtiin on annettu estämään pintamaiden suoraa pohjavesivaikutusta. Puolen metrin paksuinen raekooltaan 0-25 mm:n hiekkakerros toimii riittävänä eristys- tai suodatinhiekkakerroksena.

15. Pintamateriaali on määrätty levittäväksi luiskassa alhaalta ylöspäin. Kun materiaali levitetään luiskaan alhaalta ylöspäin, kone painaa sen tiiviiksi ja tasaiseksi kerrokseksi. Siten annettulla määräyksellä varmistetaan, että ennen ottotoimintaa alueelta kuorittu ja varastoitu pintamaa riittää koko ottoalueelle.

Pohjaveden puhtauden ja pinnankorkeuden seuranta

16. Tarkkailua koskevat määräykset ovat tarpeen mahdollisen MAL 16 §:n mukaisen harkinnan suorittamiseksi (lupamääräysten muuttaminen, lupapäätöksestä poikkeaminen ja luvan peruuttaminen).

17. Maa-ainesten ottaminen pohjavesialueelta edellyttää, että luvan haltija järjestää ottamisalueella pohjaveden laatu- ja pinnankorkeusmuutosten seurannan ottamisen ja siihen liittyvien toimintojen mahdollisten ympäristövaikutusten havaitsemiseksi (VNA maa-ainesten ottamisesta 2 §). Soran ottamisen haitalliset vaikutukset tulee arvioida pohjavesi- ja aluekohtaisesti, sillä ottamisalueen laajuuden lisäksi pohjaveden ainepitoisuuksiin vaikuttaa muun muassa suojakerroksen paksuus sekä ottamisalueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteet. Ottamissuunnitelmaan sisältyy esitys pohjaveden seurannaksi.

Pohjaveden pinnankorkeuden seurannan ja laadun tarkkailun määrääminen jatkumaan kolmen vuoden ajan ottamistoiminnan päättymisen jälkeen edellyttää erityisiä tapauskohtaisia perusteita. Tällaiset perustelut voisivat kytkeytyä esimerkiksi vesienhoidon järjestämistä koskevien säädösten mukaisten pohjavesien suojelusuunnitelmien toimenpidesuosituksiin.

18. Tietojen toimittamisesta ja raportoinnista annetut määräykset ovat perusteltuja valvonnan järjestämiseksi. Tiedot pohja- ja pintavesien pinnankorkeuden ja laadun tarkkailutuloksista suositellaan toimitettaviksi samanaikaisesti ja samalla lomakkeella kuin tiedot otetuista maa-aineksista, jolloin ne voidaan tallentaa ympäristöhallinnon pohjavesitietojärjestelmään. Tällöin tiedot ovat sähköisessä paikkatietojärjestelmässä luvanhaltijoiden ja valvontaviranomaisen käytössä.

19. Mikäli myöhemmin havaitaan, että maa-ainesten ottamisesta aiheutuu pohjaveden laadun heikkenemistä tai määrän olennaista vähenemistä, on luvan saajan viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin sanottujen haittojen poistamiseksi. Maa-ainesten otto on tällöin keskeytettävä.

Kaivussyvyys

20. Kaivussyvyyttä koskevat määräykset on annettu pohjaveden suojelemiseksi.

Ottoalueen raja

21. Ottoalueen raja on esitetty lupahakemuksen _____. päivätyssä ottosuunnitelman liitekarttoissa (nykytilannekartta _____, suunnitellut toimenpiteet -kartta _____, tuleva tilanne -kartta _____, leikkauspiirroskaavio _____).

Liikennejärjestelyt ja pölyämisen estäminen

22. Asumiseen käytettävillä alueilla, virkistysalueilla taajamissa ja taajamien välittömässä läheisyydessä sekä hoito- ja oppilaitoksia palvelevilla alueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (L_{Aeq}) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB. (VNp melutason ohjearvoista 1992/993 2 § 1 mom.)

Loma-asumiseen käytettävillä alueilla, leirintäalueilla, taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla taajamassa voidaan kuitenkin soveltaa 1 momentissa mainittuja ohjearvoja. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä. (VNp melutason ohjearvoista 1992/993 2 § 2 mom.)

23. Maa-ainesten ottoon liittyvää liikennettä ja varastokasojen pölyämistä koskevat määräykset on annettu ympäristölle, muille kiinteistöille ja ottoalueen lähellä asuville asukkailla mahdollisesti aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi. Suolan käyttö pölyn sidontaan on kielletty pohjaveden suojelemiseksi.

24. Tiehallinnon Uudenmaan tiepiiri / ELY-keskus on _____._____ tekemällään päätöksellä nro _____ myöntänyt luvan liittymälle.... Liittymän käyttötarkoitus.... Päätöksen mukaan...

25. Määräys alueelle johtavan tien sulkemiseksi on annettu asiattoman moottoriajoneuvoliikenteen ja ottamisalueen epäasiallisen käytön (kuten jätteiden tuominen alueelle) estämiseksi.

Jälkihoito

26. Haittojen välttämiseksi ja rajoittamiseksi lupamääräysten ja jälkihoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet tulee suorittaa loppuun luvan voimassaoloaikana. (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2009).

27. Jälkihoidon tavoitteena on sopeuttaa ottamisalue ympäröivään luontoon ja maisemaan. Jälkihoito edistää myös ottamisalueen jälkikäyttömahdollisuuksia ja turvallisuutta.

28. Siistimisvelvoite on annettu parantamaan ottamisalueen yleistä arvostusta, jolloin hoidetulle alueelle ei tuoda esimerkiksi jätteitä yhtä helposti kuin hoitamattomille alueille.

29. Ottoalueen muotoilua ja pohjan porrastusta koskevat määräykset on annettu pistekohtaisen kuormituksen estämiseksi ottoalueen joka kohdassa sekä sen varmistamiseksi, että pohjavesi suotautuu tasaisesti. Luiskissa porrastuksen on tarkoitus estää eroosiota ja esimerkiksi rankkasateen aiheuttamat haitat kuten lammikoituminen.

30. Pohjalle jätettävät kumpareet ja harjanteet lisäävät pinnanmuotojen vaihtelua ja elävöittävät maisemaa. Suojakerroksen rakenteissa nämä eivät kuitenkaan suojaa pohjavettä haitta-aineilta eivätkä muodosta kunnollista kasvualustaa.

31. Tiivistynyt maaperä läpäisee huonosti vettä ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää. Kasvillisuuden juurtuminen tällaisille alueille on myös hitaampaa kuin muualla. Möyhminen ja pehmentäminen parantavat tiivistyneillä alueilla pohjaveden muodostumista ja kasvillisuuden kasvulosuhteita.

32. Ottamisalueen alkuperäisten pintamaiden käyttö perustuu siihen, että luontaisesti soranotto-alueelle muodostuisi uusi luonnollinen maannos hyvin hitaasti. Lisäksi käytettäessä alkuperäistä pintamaata vajoveden laatu muuttuu lähes luonnontilaiseksi.

33. Ottamisalueen ulkopuolelta siirrettävissä pintamaissa saattaa olla pohjavedelle haitallisia aineita, kuten rauta, alumiini, typpiyhdisteet, kloridi, sulfaatti sekä anionisia suoloja muodostavat metallit, kuten arseeni ja kromi. Pinta- ja täyttömateriaalien alkuperä on aina selvítettävä.

34. Pintamaiden varastointiaika tulee minimoida, koska pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti varastoitaessa. Saven tai runsaasti humuspitoisien (turve)maidien käyttö alueen maisemoinnissa on kielletty pohjaveden suojelemiseksi.

35. Määräykset kasvillisuuden palauttamiseksi on annettu pohjaveden suojelemiseksi. Kasvillisuus sitoo haitallisia aineita, vapautuneita ravinteita ja pintamateriaalin, vähentää maanpintaa rikkovaa eroosiota, edistää humuksen muodostumista, vähentää pintavaluntaa, parantaa maisemakuvaa ja lisää esteettisyyttä sekä viihtyvyyttä.

Erityiset määräykset

36. Toimintaa koskevat erityiset määräykset maa-aineksen käsittelylle, kuljetukselle sekä muulle ottamiseen liittyvälle toiminnalle annetut aikarajoitukset on annettu maa-ainesten ottamiseen liittyvän toiminnan naapureille aiheuttamien häiriöiden välttämiseksi ja rajoittamiseksi.

Märkäseulonta

37. Märkäseulonnassa syntyvä kaivannaisjäte on erittäin hienojakoista ainesta ja siten sen rajaaminen mahdollisimman pienelle pinta-alalle on perusteltua. Myös myöhemmin mahdollisesti märkäseulonnasta syntyneestä kaivannaisjätteestä johtuvat ongelmat voidaan helpommin korjata, kun kaivannaisjäte on tällä tavoin sijoitettuna varastokasakumpareeksi.

Vakuus

38. Ympäristölautakunta on antanut ohjeen vakuuden laskemiseksi 3.10.2010.

Valvontamaksun suorittaminen ennakoon

Maa-ainestaksan kohdan 3.2 mukaan luvanhaltija on velvollinen maksamaan ensimmäisen vuotuisen valvontamaksun ennen ottamistoimintaan ryhtymistään ja seuraavat valvontamaksut vuosittain kunnan määräämänä ajankohtana ennakoon. Erityisistä syistä voidaan hakemuksesta päättää, että valvontamaksu peritään jälkikäteen.

ARVIOINTISELOSTUKSEN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON HUOMIOON OTTAMINEN

_____n soranottoalueen ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon tässä lupapäätöksessä seuraavasti (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994, 13 § 2 mom.):

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Karkkilan kaupungin hallintosääntö 42 §

Karkkilan kaupungin maa-ainestaksa (ympäristölautakunta 21.3.2007 § 39, voimaan 1.5.2007)

Karkkilan ympäristölautakunnan 29.9.2010 hyväksymä ohje vakuuden laskemiseksi

Maa-ainestaki (555/1981) 1, 3 - 7, 10 - 16, 19 - 21, 23, 23a §

VNA maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1 - 4, 6 - 9 §

VNA kaivannaisjätteistä (379/2008) 1 - 4 §

